

Information om Allmänna bestämmelser

för leverans med montage av maskiner samt annan mekanisk, elektrisk och elektronisk utrustning inom och mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige.

Utgivna 2019 av DI, Danmark, Teknologiateollisuus – Teknologindustri, Finland, Norsk Industri, Norge samt Teknikföretagen, Sverige.

Inledning

Bevakning av rättsutvecklingen

Teknikindustrins organisationer i de nordiska länderna bevakar kontinuerligt industrins behov av nya allmänna bestämmelser samt av förändringar i redan existerande villkor. Som ett led i detta arbete har organisationerna nu företagit den revision av NLM-villkoren som resulterat i NLM 19.

Den nordiska teknikindustrins organisationer, som representerar såväl leverantörer som beställare av maskiner och annan mekanisk, elektrisk och elektronisk utrustning, anser sig med NLM 19 ha fortsatt raden av standardvillkor som på ett rimligt och balanserat sätt fastlägger säljarsidans och köparsidans rättigheter och skyldigheter.

Varför nya allmänna bestämmelser?

Motiven för den nu genomförda revisionen av NLM 10 är

- vunna erfarenheter av bestämmelserna
- en anpassning till nu gällande praxis vid leverans med montage av maskiner m.m.
- inarbetning av motsvarande bestämmelser från NL 17
- språkliga och terminologiska förtydliganden och moderniseringar samt förbättringar av bestämmelserna från systematisk synpunkt
- att tydligt reglera leverantörens ansvar för immaterialrättsintrång
- att öppna för domstolsprövning av tvister om mindre värden.

Orgalime General Conditions SI 14

Orgalim (före 1/1 2019 Orgalime) är den europeiska teknikindustrins samarbetsorganisation. Orgalims juridiska arbetsgrupp, i vilken de centrala organisationerna för teknikindustrin i de nordiska länderna är representerade, arbetar till stor del med att tillgodose den europeiska teknikindustrins behov av standardavtal, modellkontrakt, avtalsguider och rättsöversikter.

Orgalim utarbetade första gången 1994 allmänna bestämmelser avseende leverans med montage av mekanisk, elektrisk och därtill hörande elektronisk utrustning (Orgalime SE 94). Dessa överensstämde då i hög grad med NLM 94. Bestäm-

melserna har dock med tiden till följd av revisioner på respektive håll kommit att avvika en del från varandra. Men det sker även en viss ömsesidig påverkan och släktskapet mellan bestämmelserna kan fortfarande iakttas.

Några betydelsefulla skillnader finns emellertid mellan bestämmelserna. Enligt Orgalime SI 14 går risken för Godset, d.v.s. främst Anläggningens fysiska beståndsdelar, över på beställaren redan vid leveransen av detsamma medan riskövergången, enligt NLM 19, sker först vid övertagandet av Anläggningen. Den exakta tidpunkten för riskövergången för Godset kommer således, vid leveranser enligt Orgalime SI 14, att bero på vilken leveransklausul parterna avtalat om. Underlåter parterna att avtala om saken gäller enligt Orgalime SI 14 punkt 30 leveransklausulen FCA (Incoterms®).

Vitesreglerna vid leveransförsening (försenat övertagande) i NLM 19 är något strängare mot leverantören än dem i Orgalime SI 14. Vidare har beställaren enligt NLM 19 rätt till ett något högre prisavdrag i de fall leverantören underlåter att hjälpa ett fel i Anläggningen som han ansvarar för. Om leverantörens underlåtenhet i motsvarande fall istället leder till hävning av Avtalet har beställaren enligt NLM 19 rätt till en något högre ersättning för skada än vad som gäller enligt Orgalime SI 14.

En ytterligare viktig skillnad i sak är att NLM 19 innehåller regler om leverantörens ansvar för intrång i immaterialrätt, vilka helt saknar motsvarighet i Orgalime SI 14. I NLM 19 finns också regler om beställarens rätt till programvara som ingår i Anläggningen integrerade i bestämmelserna. Motsvarande regler saknas i Orgalime SI 14. Parterna är istället hänvisade till att använda tilläggsvillkoret SW 14 (General Conditions for Computer Software, supplement to Orgalime S 2012 or Orgalime SI 14).

Även tvistlösningsbestämmelserna i Orgalime SI 14 och NLM 19 skiljer sig åt. I Orgalime SI 14 punkt 78 hänvisas till skiljeförfarande enligt Internationella handelskammarens regler, medan NLM 19 punkt 78 hänvisar till skiljeförfarande enligt lagen i leverantörens land. Om det tvistiga beloppet inte överstiger EUR 50.000 exklusive mervärdesskatt ska dock tvisten avgöras av allmän domstol i leverantörens land, enligt NLM 19.

Användning av leveransbestämmelserna

Krav på tydlighet

Vissa grundläggande krav måste vara uppfyllda för att allmänna bestämmelser ska anses utgöra en del av parternas enskilda avtal. I rättspraxis krävs bland annat att parterna ska känna till och ha getts möjlighet att överväga de olika villkor som ska gälla för avtalet.

Det är därför mycket viktigt att man har en fast rutin för hur avtal ska träffas. Genom denna ska säkerställas att parterna är införstådda med NLM 19 och med att dessa bestämmelser utgör en del av avtalet. Det är därför lämpligt att, redan när avtalet ingås, skicka ett exemplar av NLM 19 till den andra parten, trots att dessa bestämmelser är mycket utbredda inom industrin. Om avtalsparternas kommunikation sker genom e-post kan den part som åberopar bestämmelserna bifoga dem som en fil eller alternativt göra dem tillgängliga för den andra parten genom att förse e-postmeddelandet med en direkt länk till en webbplats där bestämmelserna återges. I realiteten handlar det om att den part som vill att en allmän leveransbestämmelse ska bli gällande för en affär måste möjliggöra för den andra parten att på ett någorlunda enkelt sätt ta del av bestämmelserna. Något egentligt krav på efterforskning av bestämmelserna kan inte ställas på denne.

Det är i högsta grad olämpligt att låta frågan om vilka leveransbestämmelser som ska gälla för avtalet förbli öppen. Ofta anger leverantören i offerten att vissa bestämmelser ska gälla, medan beställningen hänvisar till andra bestämmelser. I en sådan situation finns det risk för att inte någon av de båda bestämmelserna anses avtalad. Denna motstridiga och oklara situation måste förebyggas i samband med att avtalet ingås. Det sker bäst genom att parterna tar upp frågan om tillämpliga leveransbestämmelser till en konkret diskussion.

Kontraktformulär

Till NLM 19 har, liksom till tidigare versioner av NLM, ett kontraktformulär tagits fram för att underlätta parternas kontraktshandling. I kontraktet, som direkt anknyter till de olika punkterna i NLM 19, kan parterna fylla i sådant som kan behöva preciseras eller ändras. I kontraktet till NLM 19 har endast mindre anpassningar gjorts i förhållande till tidigare versioner.

Skillnaderna mellan NLM 19 och NLM 10

Nedan beskrivs de punkter där NLM 19 avviker från de äldre NLM 10.

I vissa av bestämmelserna har språkliga ändringar gjorts vilka främst syftar till att förenkla och modernisera språket. Även dessa anges nedan såvida de inte är obetydliga.

Tillämplighet

Punkt 1, andra meningen inleds nu med "Eventuella avvikelser" mot tidigare "Avvikelse", för att tydligare markera att avvikelser inte förutsätts.

Definitioner

I **punkt 2** har definitionen av begreppet **Montageplatsen** ändrats på så sätt att "Anläggningen" bytts ut mot "Godset", eftersom det är Godset som ska monteras till en Anläggning.

Definitionen av **Programvara** har i stycke två och tre ändrats genom att "upphovsrätten" har ersatts av "rättigheterna" för att inte onödigtvis begränsa omfattningen av immaterialrättigheterna till enbart upphovsrätt.

Dokumentation och information

I **punkterna 4 och 5** har "teknisk dokumentation och information" rörande Anläggningen ersatts med "dokumentation och information". Att ordet "teknisk" tagits bort innebär att punkterna 4 och 5 i NLM 19 – åtminstone teoretiskt – omfattar mer dokumentation och information än tidigare. Syftet med justeringen är dock främst att anpassa villkoren till gängse språkbruk inom teknikindustrin.

I punkt 4, andra stycket, har den sista meningen strukits vilken generellt förbjuder kopiering av mottagen dokumentation. Istället har "kopiering" infogats i den föregående meningen vilket får till resultat att kopiering av mottagen dokumentation och information är tillåten om det sker för det ändamål för vilken den överlämnats.

Sekretess

Sekretessbestämmelserna återfinns i NLM 19 som **punkt 6**. I NLM 10 är de placerade som punkt 9.

Programvara

I **punkt 7** (NLM 10 punkt 6) har, som en följd av justeringen av definitionen av Programvara, ordet "upphovsrätten" ändrats till "rättigheterna" och "upphovsrättsinnehavaren" till "rättighetsinnehavaren".

Sist i punkt 7, andra stycket, har en ny mening lagts till: "Beställaren får göra anpassningar av underlicensierade program endast om det avtalats särskilt". Detta för att tydliggöra att en sådan rättighet inte följer av NLM 19 utan kräver ett separat avtal.

Arbetsförhållanden

I **punkt 11** (NLM 10 punkt 12), andra stycket, har sista meningen strukits av systematiska skäl eftersom regler om betalning finns i punkterna 23 – 27. Där framgår vem av parterna som ska betala kostnaderna för kost och logi för leverantörens personal. En hänvisning till dessa regler har istället förts in som en ny sista mening.

I den andra meningen, samma stycke, har även en mindre språklig justering gjorts.

Förberedande arbeten

Sist i **punkt 12** (NLM 10 punkt 13), första stycket, har ordet "Godset" bytts ut mot "Anläggningen" eftersom det sakligt sett är mer korrekt att säga att nödvändiga anslutningar ska iordningställas för Anläggningen och inte enbart för Godset.

Punkt 14 (NLM 10 punkt 15) har arbetats om språkligt för att tydligare framhäva vikten av att beställarens förberedande arbeten ska vara avslutade i så god tid att fundament och underlag kan bära Godset när det är dags för montage. Har ingen

tidpunkt särskilt avtalats ska de förberedande arbetena vara avslutade senast en vecka före montagestart. Även den sista meningen har arbetats om i förtydligande syfte.

Provning av Godset i samband med tillverkningen. Kontroll

I **punkt 18** (punkt 19 i NLM 10) har orden "snarast möjligt" ersatts av "så snart som möjligt".

Punkt 19 (punkt 20 i NLM 10) har förtydligats genom att det nu klargörs att med normal arbetstid avses leverantörens normala arbetstid.

Beställarens försening m.m.

Punkt 21 (punkt 22 i NLM 10), andra stycket, har formulerats om för att bli tydligare. Innebörden är densamma som i NLM 10. Är beställaren försenad med att fullgöra sina förpliktelser, ska han ändå betala varje del av Kontraktssumman som skulle ha förfallit till betalning om inte förseningen inträffat.

I **punkt 22** (punkt 23 i NLM 10), första och andra styckena, har "förpliktelser" bytts ut mot det mer korrekta "åligganden". Dessutom har "och" ersatts av "eller" i båda styckenas första meningar.

Betalning

Betalningsreglerna i NLM 19 har förenklats såväl när det gäller betalning av Kontraktssumman för Anläggningen vid montage till fast pris som betalning av Godset vid montage på löpande räkning. Ingen betalning knyts längre till när beställaren får "Skriftligt Meddelande om att Godset är leveransfärdigt från fabrik". Detta påverkar naturligtvis delbetalningarnas relativa storlek.

I **punkt 23.1** vid montage till fast pris, faktureras Kontraktssumman med 40 % vid Avtalets ingående, 50 % när Godset har anlänt till Montageplatsen och återstående del vid övertagandet av Anläggningen.

Vid montage på löpande räkning ska, enligt **punkt 23.2**, avtalat pris för Godset faktureras med 40 % vid Avtalets ingående och 60 % när Godset ankommit till montageplatsen.

I övrigt har betalningsreglerna genomgått en språklig översyn och omstrukturerats något.

I **punkt 24** (punkt 25 i NLM 10), första meningen, har order "debiterats" ändrats till "anges".

Punkt 24.5 är ny och anger att indelningen i ordinarie arbetstid och övertid följer av reglerna i leverantörens land, om inte annat avtalats.

Punkt 24.7 har förtydligats på så sätt att leverantörens rätt till ersättning för bruk av egen montageutrustning förutsätter att parterna avtalat om en sådan rätt.

I **punkt 24.8** har "enligt dessa bestämmelser eller enligt Avtalet i övrigt" strukits. Någon saklig ändring är inte åsyftad.

I **punkt 25** (punkt 26 i NLM 10) har "Mervärdesskatt eller liknanden avgifter tillkommer" strukits eftersom det redan av definitionen av Kontraktssumman i punkt 2, framgår att mervärdesskatt tillkommer på den betalning som ska erläggas för Anläggningen.

I **punkt 26**, första stycket, finns en ny regel som, utöver rätt till dröjsmålsränta vid försenad betalning, ger leverantören rätt till ersättning för indrivningskostnader. I andra stycket utökas, jämfört med NLM 10, leverantörens rätt att avbryta sitt fullgörande av Avtalet till det fallet att beställaren inte ställer avtalade säkerheter i tid. Båda ändringarna i punkt 26 utgör en anpassning till NL 17 och Orgalime SI 14.

Äganderättsförbehåll

I **punkt 28** har orden "enligt relevant lagstiftning" lagts till sist i punkten. Avsikten är att förtydliga att det här inte handlar om lagvalet i punkt 78 utan om lex rei sitae, d.v.s. lagen i det land där Anläggningen befinner sig. Härigenom kommer punkten också att motsvara Orgalime SI 14 samt NL 17.

Leverantörens rätt till kontroll

Intill dess Anläggningen övertagits har leverantören rätt att kontrollera Anläggningen på Montageplatsen. I **punkt 34** i NLM 19 har förtydligats att med arbetstid avses beställarens arbetstid.

Övertagandeprov

När en industriell anläggning levereras enligt NLM 19 eller Orgalime SI 14 ska den, när leverantörens montage avslutats, genomgå övertagandeprov om inte annat avtalats. Leverantören ska då visa att Anläggningen är avtalsenlig.

För att ett övertagandeprov ska kunna genomföras krävs att parterna samarbetar. Beställaren måste t.ex. bemanna Anläggningen och tillhandahålla apparater, kraft och råvaror m.m. för att provet ska kunna genomföras. En representant från beställaren bör också närvara vid provet.

Ibland förekommer det att beställaren inte fullgör sina skyldigheter i nämnda avseenden vilket kan bero på att han anser att Anläggningen omöjligen kommer att kunna visa sig avtalsenlig, att beställaren har ångrat sig, att han har ekonomiska problem eller att det av annan anledning skurit sig mellan parterna.

Eftersom övertagandet är av stor betydelse från juridisk synpunkt, inte minst när det gäller frågan om vem av parterna som bär risken för Anläggningen, är det viktigt att leverantören kan driva fram ett övertagande och att reglerna kring detta är tydliga. I detta avseende skiljer sig den föregående versionen av NLM-bestämmelserna – NLM 10 – och SI 14 klart från varandra. När beställaren inte medverkar till att övertagandeprov kan genomföras, ger NLM 10 beställaren en andra chans och ett nytt övertagandeprov sätts ut. Orgalime SI 14 är tuffare. Medverkar inte beställaren vid första provet, anses övertagandeprov ändå ha genomförts.

I NLM 19 har en anpassning till Orgalime SI 14 gjorts och den andra chansen vid beställarens uteblivna medverkan har slopats. Dessutom bestämmer leverantören själv, dock med hänsyn tagen till beställaren, vid vilken tidpunkt övertagandeprov ska genomföras, vilket också är en anpassning till Orgalime SI 14.

Punkt 39 i NLM 19 anger att leverantören skriftligen ska underrätta beställaren när Anläggningen är klar för övertagande. Han ska då också ange ett datum när övertagandeprov ska påbörjas. Leverantören ska vid val av datum ta hänsyn till att beställaren måste ges tillräckligt med tid att förbereda sig samt ha möjlighet att vara representerad vid provet.

Detta är en något annorlunda ordning än den som föreskrivs i NLM 10 punkt 39, tredje stycket, enligt vilken leverantören ska sätta ut en skälig frist inom vilken övertagandeprov ska utföras. Därefter ska parterna gemensamt komma överens om tidpunkt för provet.

I **punkt 41** regleras fallet att beställaren inte fullgör de förpliktelser som åligger denne inför övertagandeprovet eller på annat sätt förhindrar att övertagandeprov genomförs. Följden blir att tillfredsställande övertagandeprov anses genomfört vid det datum för övertagandeprovets början som angetts i leverantörens meddelande enligt punkt 39. Någon andra chans får inte beställaren, till skillnad mot vad som föreskrivs i NLM 10 punkt 41.

Övertagandet

Punkt 43, första stycket, har förenklats och anger att Anläggningen anses vara övertagen när den är i det skick den ska vara enligt Avtalet (samt att någon av villkoren i a) eller b) är uppfyllda). I NLM 10 hänvisas till det skick den ska vara enligt Avtalet *vid övertagandet*. Hänvisningen till "vid övertagandet" är dock onödig, eftersom någon annan relevant tidpunkt för bedömningen av Anläggningens skick inte kan finnas.

Leveranstid. Försening

I **punkt 45** har ordet "dag" ersatts med "tidpunkt". Syftet med ändringen är att bestämmelserna ska språkligt fungera bättre om parterna väljer att bestämma övertagandetidpunkten till exempelvis ett visst klockslag en bestämd dag istället för enbart ett visst datum.

Punkt 48 har omformulerats och omstrukturerats. Den sakligt sett enda skillnaden är att de omständigheter som berättigar leverantören att senarelägga tidpunkten för övertagandet har utökats med "annan omständighet som beställaren bär ansvaret för". Syftet med tillägget är att täcka in fler omständigheter på beställarens sida som berättigar leverantören till senareläggning av övertagandet. Härigenom bör det vara tydligare att t.ex. handlingar av en självständig medhjälpare till beställaren kan ge leverantören rätt till senarelagt övertagande.

En generell ansvarsbegränsning för båda parter med förbehåll för grov vårdslöshet har införts i punkt 74. Därför finns inte längre i **punkt 51** något särskilt förbehåll för grov vårdslöshet i ansvarsbegränsningen vid leverantörens leveransförsening.

Ansvar för sakskada före övertagandet

I **punkt 52**, andra meningen, har begränsningen av leverantörens ansvar för sakskada före övertagandet förtydligats genom tillägget "eller något". Om exempelvis

Ansvar för fel

en maskin tillhörig beställaren läcker olja och därigenom skadar Anläggningen, blir det genom tillägget klart att skadan på Anläggningen är beställarens ansvar.

Ansvarsfriskrivningen för indirekta förluster i **punkt 53** har, på grund av den generella ansvarsfriskrivningen i punkt 74 (där förbehåll för grov vårdslöshet görs), inte någon reservation för grov vårdslöshet.

Punkt 54, andra stycket, har fått en lätt omformulering för att leverantörens ansvar för skada ska bli tydligare.

Ett gammalt och märkligt språkfel korrigeras i detta avsnitt när det gäller leverantörens ansvar för nya delar som i samband med reparation/felavhjälpande ersätter felaktiga delar. Tidigare angavs att leverantören har samma ansvar för *utbytt delar* som för Anläggningen i övrigt. Med utbytt del avses dock rent språkligt den del som avlägsnats från Anläggningen (till förmån för en fungerande del), vilket uppenbarligen inte är korrekt. I NLM 19 **punkt 57** sägs därför att leverantören har "samma ansvar för *utbytesdelar* och reparerade delar som för den ursprungliga Anläggningen under en tid av ett år."

Leverantörens ansvar för s.k. åtkomstkostnader i samband med felavhjälpande har utvidgats och motsvarar nu vad som gäller enligt Orgalime SI 14, punkt 31. NLM 19, **punkt 61** stadgar nu följande. "Beställaren ska på egen bekostnad bereda leverantören tillgång till Anläggningen och ombesörja ingrepp i annan utrustning än Anläggningen i den omfattning som krävs för att avhjälpa felet."

I NLM 10 och tidigare versioner av NLM-bestämmelserna angavs endast att "Om avhjälpande av fel medför ingrepp i annat än Anläggningen svarar beställaren för arbete och kostnader som orsakas därav".

Enligt äldre versioner av NLM-bestämmelserna har ansetts gälla att, om leverantören inte avhjälpande ett reklamerat fel, måste beställaren sätta ut en sista frist för leverantören att fullgöra sina förpliktelser innan beställaren kan gå vidare och kräva prisavdrag eller avhjälpa felet i egen regi på leverantörens bekostnad eller – om felet är väsentligt – häva avtalet. Längden av fristen har i tidigare versioner av NLM-bestämmelserna varit oreglerad. I **punkt 65** anges nu, i likhet med NL 17 och Orgalime SI 14, att fristen ska vara skäligen och minst en vecka.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har i ett avgörande den 22 mars 2016 (T1269-14), som gällde likalydande regler i NL 01, tolkat hävningsföresättningarna vid väsentliga fel annorlunda än författarna till de kommentarer som getts ut till NLM 94 samt till NL 92, NL 01 och NL 09. Hovrätten anser att hävning kan ske omedelbart om leverantören inte i tid avhjälpande ett väsentligt fel som beställaren reklamerat. Beställaren behöver med andra ord, enligt hovrätten, inte dessförinnan sätta ut någon sista frist.

För att det ska bli helt klart att rätten till hävning är villkorad av att beställaren först sätter ut en sista frist för avhjälpande av felet, har **punkt 65** omstrukturerats och omformulerats något.

Bestämmelserna i NLM 10 punkt 57 om förlängd garanti på delar som repareras eller byts ut till följd av fel – ett år med utgångspunkt från reparations- eller utbytestillfället – kan teoretiskt sett leda till att mycket långa (eviga) garantitider gäller för delar som på grund av återkommande fel inom garantitiden repareras eller byts ut gång på gång.

Stupstocksregeln i NLM 10 punkt 66 sätter dock definitivt stopp för allt ansvar för fel i Anläggningen sedan två år passerat från övertagandet.

Om leverantören däremot lämnat en t.ex. tvåårig garanti för Anläggningen, kan bestämmelserna om förlängd garantitid på reparerade delar och ersättningsdelar komma i konflikt med stupstocksregeln i NLM 10. Genom att i NLM 19, **punkt 66** istället anknyta starttidpunkten för den maximala ansvarstiden enligt stupstocksregeln till utgången av den garantitid som avtalats för Anläggningen – oavsett längden av denna tid – undanröjs nämnda konflikt. Leverantörens maximala ansvarstid anges vara ett år från slutet av den ansvarstid som anges i punkt 56, första meningen, eller från slutet av någon annan ansvarstid som parterna avtalat om. Eftersom hänvisningen i punkt 66 görs specifikt till första meningen i punkt 56 kommer den tidpunkt varefter leverantörens ansvar definitivt upphör inte påverkas

Ansvar för intrång i immaterialrätt

av om beställaren använder Anläggningen mer intensivt än som avtalats (se punkt 56, andra meningen). NLM 19 kommer genom denna ändring att även i detta avseende motsvara NL 17 och Orgalime SI 14.

Till följd av att en generell begränsning av parternas ansvar gentemot varandra för bland annat indirekta förluster införts i punkt 74, görs det inte längre någon uttrycklig begränsning av leverantörens ansvar för indirekta förluster i ansvarsbegränsningsregeln i **punkt 67**.

Reglerna i NLM 10 om leverantörens ansvar för fel är avfattade på ett sådant sätt att de rent formellt inte utesluter immaterialrättsliga fel. Ett sådant fel kan t.ex. vara att beställaren förhindras att använda den köpta Anläggningen på grund av att tredje man har patent på Anläggningen eller, mer sannolikt, en del av denna.

När man läser reglerna i NLM 10 om leverantörens ansvar för fel förefaller det dock ganska tydligt att de är avfattade främst med tanke på att Anläggningen i fysiskt avseende avviker från vad som avtalats eller beställaren har befogad anledning att förvänta sig. Det framgår t.ex. av uppräknningen i punkt 55 av omständigheter/felorsaker som leverantören inte ansvarar för, som "oriktig användning" eller "bristfälligt underhåll". De angivna sätten för avhjälpande av fel utesluter dock inte helt tillämpning på immaterialrättsliga fel. Ett intrång i immaterialrätt kan ibland tänkas bli avhjälp genom en omkonstruktion av Anläggningen vilket medför ett fysiskt ingrepp i densamma.

Det har således inte varit helt klart om felreglerna i NLM 10 omfattar fel bestående i att den sålda Anläggningen orsakar intrång i tredje mans immaterialrätt. Om så inte är fallet med angivna regler får parterna i ett enskilt intrångsfall tillämpa bakomliggande rätt. Detta kan leda till en oklar juridisk situation för parterna, eftersom de nordiska köplagarna inte uttryckligen reglerar immaterialrättsliga fel. De innehåller visserligen regler om *rättsliga* fel, men detta begrepp anses inte systematiskt omfatta immaterialrättsliga fel.

För att tydligt definiera leverantörens ansvar för immaterialrättsliga fel infördes i NL 17 ett helt nytt avsnitt om immaterialrättsliga fel. Motsvarande regler återfinns nu också i NLM 19. De nya bestämmelserna innebär att leverantören har ett strikt ansvar för immaterialrättsintrång och att leverantören är skyldig att hålla beställaren skadeslös för intrång i tredje mans rätt. Han är skyldig att utan begränsning i övrigt svara för den skada som beställaren drabbas av, däribland indirekta förluster, t.ex. till följd av produktionsstillestånd för att beställaren är rättsligt förhindrad att använda Anläggningen. Detta gäller oavsett om avtalet hävs eller inte. Det innebär således en avsevärd skillnad gentemot regleringen av faktiska fel.

Enligt **punkt 68** ska leverantören, om inte annat avtalats, hålla beställaren skadeslös mot ersättningskrav från tredje man som grundas på att Anläggningen gör intrång i tredje mans patent, upphovsrätt eller annan immaterialrätt. Leverantörens ansvar är dock begränsat till intrång som sker i immateriell rättighet som är skyddad i Danmark, Finland, Norge eller Sverige eller skyddad i annat land som parterna särskilt har avtalat. Parterna bör beakta att det i det enskilda fallet kan vara lämpligt med en annan territoriell omfattning av leverantörens ansvar.

Punkt 69 gör förbehåll för leverantörens ansvar om intrånget är ett resultat av att Anläggningen används i ett annat land än som följer av punkt 68, eller på ett sätt som avviker från vad som avtalats eller som leverantören inte borde ha förutsett, eller att Anläggningen används tillsammans med utrustning eller programvara som inte levererats av leverantören, eller att beställaren gjort förändringar i Anläggningen. Vidare svarar inte leverantören för intrång i immaterialrätt som uteslutande är en följd av utformning eller konstruktion av Anläggningen som föreskrivits eller specificerats av beställaren.

Punkt 70 innehåller själva ansvarsregeln och föreskriver att leverantören ska ersätta beställaren för belopp som denne tvingas betala genom lagakraftvunnen dom eller genom förlikning som leverantören godkänt. Leverantörens ansvar förutsätter att beställaren utan dröjsmål skriftligen underrättar honom om mottagna krav och att leverantören får bestämma hur kravet ska bemötas såväl inom som utom rätta.

Punkt 71 beskriver hur leverantören ska rätta till problemet att beställaren inte kan använda Anläggningen till följd av att användningen av densamma medför immaterialrättsintrång. Detta kan ske antingen genom att leverantören tillförsäkrar beställaren rätt att fortsättningsvis använda Anläggningen t.ex. genom att anskaffa en licens från rättighetsinnehavaren eller att leverantören ändrar Anläggningen eller ersätter den med annan så att den inte längre medför intrång.

Av punkt 71, andra stycket, framgår att leverantören har motsvarande skyldighet efter att beställaren skriftligen underrättat honom om att immaterialrättsintrång föreligger, utan att tredje man framställt krav mot beställaren.

Punkt 72 föreskriver att om leverantören inte i rätt tid fullgör sina förpliktelser enligt punkt 71, får beställaren skriftligen ge leverantören en sista, skälig frist att fullgöra förpliktelserna. Fristen får inte vara kortare än en vecka. Har leverantören inte fullgjort sina förpliktelser inom fristen, kan beställaren vidta rättelse på leverantörens bekostnad. Det kan ske genom att beställaren antingen tillförsäkrar sig rätt att fortsätta använda Anläggningen eller ändrar Anläggningen – alternativt ersätter den, eller den berörda delen, med annan – så att Anläggningen inte längre medför intrång. Om intrånget medför väsentlig olägenhet för beställaren får han häva avtalet, vilket även gäller för det fallet att olägenheten alltjämt är väsentlig efter det att beställaren vidtagit åtgärder för att försöka undanröja intrånget på leverantörens bekostnad.

Ansvar för sakskada orsakad av Anläggningen efter övertagandet

Ändringarna i NLM 19 **punkt 73** innebär att reglerna om ansvar för sakskada orsakad av Anläggningen gjorts identiska med vad som gäller enligt Orgalime SI 14.

Förutom denna harmonisering med Orgalime SI 14, har ändringen vidtagits för att försäkringsbranschen i Danmark ska kunna acceptera den inbördes ansvarsfördelningen mellan beställare och leverantör i NLM 19 vad gäller sakskada orsakad av Anläggningen. Så har inte varit fallet med NLM 02 och NLM 10 vilket resulterat i att istället NLM 94 ofta har använts vid anläggningsleveranser inom teknikindustrin i Danmark.

Generell ansvarsbegränsning

Införandet av en generell ansvarsbegränsning för indirekta förluster i **punkt 74** är ett led i en anpassning till Orgalime SI 14 som därutöver ska ses mot bakgrund av den genomförda justeringen av reglerna om sakskada orsakad av Anläggningen.

För att inte göra sekretessförpliktelserna i punkt 6 i praktiken mer eller mindre osanktionerade görs i punkt 74, andra stycket, ett uttryckligt undantag för dessa förpliktelser liksom för ansvaret för immaterialrättsintrång enligt punkterna 68 – 72.

Tvister. Tillämplig lag

Tvistlösningsbestämmelsen i **punkt 78** föreskriver att mindre tvister mellan beställare och leverantör ska prövas av allmän domstol och har till följd därav gjorts tvådelad. Tvister där det omtvistade beloppet inte överstiger EUR 50.000 ska slitas av allmän domstol i leverantörens land. Övriga tvister ska liksom tidigare avgöras genom skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande i leverantörens land.

En bestämmelse som föreskriver att allmän domstol är obligatorisk vid tvister om mindre värden har bedömts som tydligare och mer lättillämpad än en regel som under vissa förutsättningar ger part valfrihet mellan domstols- och skiljeförfarande.

Ett viktigt syfte med ändringen av tvistlösningsreglerna är att en part inte i praktiken ska bli rättslös vid tvister som handlar om mindre belopp. Risken för att drabbas av de höga kostnader som ofta är förenade med ett skiljeförfarande kan ha en kraftigt avhållande effekt på den förfördelade partens vilja och möjligheter att pröva sin sak rättsligt.

En dom inom privaträttens område, såsom avtals-, köp- och skadeståndsrätt, meddelad av en domstol i Danmark, Finland, Norge eller Sverige, kan verkställas av exekutiv myndighet i någon av de nämnda länderna även om landet i fråga inte är detsamma som domstolslandet.